

Šifra kandidata:

--

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

UMETNOSTNA ZGODOVINA

Izpitna pola 2

Ponedeljek, 8. junij 2026 / 90 minut (60 + 30)

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Konceptni list je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov, dela A in dela B. Časa za reševanje je 90 minut. Priporočamo vam, da za reševanje dela A porabite 60 minut, za reševanje dela B pa 30 minut.

Izpitna pola v delu A vsebuje 5 nalog polodprtega tipa, od katerih izberite in rešite 4, v delu B pa 3 naloge odprtega tipa, od katerih izberite in rešite eno. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 80, od tega 60 v delu A in 20 v delu B.

Vse slike so v priloženi barvni prilogi.

V preglednicah z "x" zaznamujte, katere naloge naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prve štiri naloge, ki ste jih reševali v delu A, in prvo nalogo, ki ste jo reševali v delu B.

Del A				
1.	2.	3.	4.	5.

Del B		
6.	7.	8.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutek naloge dela B, ki ga lahko napišete na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 24 strani (1–24), od tega 3 prazne. Barvna priloga ima 12 strani (25–36).

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

L

Konceptni list

OBRNITE LIST.

DEL A**1. naloga: Baročno slikarstvo in kiparstvo**

1.1. V katerem stoletju in v katerem mestu so nastale umetnine na slikah od 1.1 do 1.3?

_____ (1)

Kdo so bili glavni naročniki umetniških del?

_____ (1)

Kako slike v cerkvah v tem obdobju nagovarjajo vernike?

_____ (1)
(3 točke)

1.2. Poimenujte avtorja umetnin na slikah 1.1 in 1.2.

slika 1.1: _____

slika 1.2: _____ (2 točki)

1.3. Predstavite tri oblikovne novosti, ki so značilne za umetnini na slikah 1.1 in 1.2.

slika 1.1: _____

_____ (3)

slika 1.2: _____

_____ (3)
(6 točk)

1.4. Z avtorjema umetniških del na slikah 1.1 in 1.2 je bil povezan tudi mož na sliki 1.3. Obkrožite črko pred njegovim imenom.

A Urban VIII.

B Scipione Borghese

C Inocenc X.

Pojasnite njegov pomen za oba umetnika.

(2 točki)

1.5. Oglejte si sliko 1.3 in predstavite eno značilnost baročnega portreta.

(1 točka)

1.6. Za barok je značilna posebna vrsta slikarstva, ki jo prikazuje slika 1.4. Poimenujte to vrsto slikarstva.

(1 točka)

2. naloga: Arhitektura 19. stoletja

2.1. Za arhitekturo 19. stoletja je značilno izoblikovanje različnih umetnostnih slogov in smeri. Oglejte si slike od 2.1 do 2.5 in imenujte tri sloge/smeri.

(3 točke)

2.2. Iz katerega preteklega obdobja so arhitekti črpali vire za slog na sliki 2.1?

(1)

Z dvema navedbama razložite značilnosti tega arhitekturnega sloga.

(2)
(3 točke)

2.3. Oglejte si slike 2.2 in 2.3. Za vsako stavbo posebej navedite po dva arhitekturna stavbna elementa, ki ustrezata arhitekturnemu slogu, ki ga posnema stavba.

slika 2.2: _____

(1)

slika 2.3: _____

(1)
(2 točki)

- 2.4. V drugi polovici 19. stoletja so tehnološki napredek, industrijska revolucija in nova komunikacijska sredstva vplivali na razvoj arhitekturnega sloga na sliki 2.4. Imenujte dve novi gradbeni nalogi, ki so jih omogočile take drzne konstrukcije.

(2)

Kateri novi gradbeni materiali so omogočali take konstrukcijske rešitve? Imenujte dva.

(1)
(3 točke)

- 2.5. Kateri dogodek je vplival na urbanistično prenovu Ljubljane ob koncu 19. stoletja?

(1)

Imenujte stavbo na sliki 2.5. Kaj je po namembnosti?

ime stavbe: _____

namembnost: _____

(1)

Navedite dve oblikovni značilnosti arhitekturne smeri, v katero spada stavba na sliki 2.5.

(2)
(4 točke)

3. naloga: Prepoznavanje umetnika

3.1. Kdo je avtor likovnih del na slikah 3.1, 3.2 in 3.3?

_____ (1)

Katere nacionalnosti je bil umetnik?

_____ (1)
(2 točki)

3.2. Umetnik je razvil poseben, prepoznaven način slikanja. Zapišite dve oblikovni značilnosti njegovega slikarstva.

_____ (2)

Velikokrat je delal tudi zunaj, na prostem. Kako imenujemo takšen način slikanja?

_____ (1)
(3 točke)

3.3. Pojasnite dve vsebinski značilnosti dela na sliki 3.2.

_____ (2)

Delo je nastalo v posebnem obdobju umetnikovega življenja. Zapišite okoliščino, v kateri je nastalo likovno delo.

_____ (1)
(3 točke)

3.4. Umetnik je hotel ustvariti novo umetniško kolonijo. Za nekaj časa se mu je pridružil umetnik likovnega dela na sliki 3.4. Kdo je bil ta umetnik? Obkrožite črko pred pravilnim odgovorom.

- A Henri Toulouse Lautrec
- B Paul Cézanne
- C Paul Gauguin
- D Georges Seurat

(1)

Oba umetnika veljata za predhodnika dveh modernih smeri. Katerih dveh?

(2)
(3 točke)

3.5. Umetnikove sodobnike so zanimale predvsem teme iz modernega življenja v urbanih središčih, kot je razvidno iz Degasovega dela na sliki 3.5.

Navedite dve takšni temi, ki bi ju lahko povezali tudi z življenjem avtorja del na slikah 3.1, 3.2 in 3.3.

(2 točki)

3.6. Umetnik je predstavnik postimpresionizma. Pojasnite izraz postimpresionizem. Utemeljite, zakaj je umetnik predstavnik te smeri.

(2 točki)

4. naloga: Umetnost v času Avstro-Ogrske

- 4.1. „Najrajši bi bila ostala kar na Dunaju, toliko lepega in novega sem tam videla. In takrat sem zatrdno sklenila, da postanem slikarica.”

(Vir: www.rtv slo.si/kultura/vizualna-umetnost/svet-v-barvah-vrhunci-slovenske-umetnosti-se-predstavijo-v-dunajskem-belvederu/734786. Pridobljeno: 16. 9. 2025.)

Kdo je bilo 16-letno dekle, pozneje avtorica slike 4.1, ki je svojo odločitev sprejela, ko je z očetom prvič obiskala prestolnico? Zapišite njeno ime in priimek.

(1)

Svojega znanja pa ni iskala samo v prestolnici, ampak tudi v drugih evropskih metropolah. Navedite eno, v kateri se je izobraževala.

(1)

Delo na sliki 4.1 opredeljujemo kot žanrsko razstavno sliko. Utemeljite, zakaj.

(1)
(3 točke)

- 4.2. Razstave postanejo v 19. stoletju izjemno pomembne v svetu umetnosti. Pojasnite, zakaj.

(1 točka)

- 4.3. Kdo je razstavljal leta 1904 na Dunaju v galeriji pri Miethkeju?

(1)

O razstavi so pisali slovenski modernisti, ki so takrat študirali na Dunaju. V zvezi z razstavo so uporabili izraz »*štimmung*«. Razložite pojem.

(1)

Napišite ime enega od literarnih modernistov, ki so takrat poročali o razstavi.

(1)
(3 točke)

- 4.4. Avstro-Ogrska je bila večnacionalna država. Temo nacionalnosti velikokrat povezujemo z neposredno spoznavnim motivom, kot je na slikah 4.2 in 4.3. Poimenujte ta neposredno spoznavni motiv.

(1)

Pojasnite, kako se tema nacionalnega izraža v takem motivu.

(1)

Primerjajte deli na slikah 4.2 in 4.3. Pojasnite dve oblikovni razliki ali podobnosti med njima.

(2)
(4 točke)

- 4.5. Na prelomu stoletja so osrednje junakinje postale ženske, kot sta ženski na slikah 4.4 in 4.5. Pojasnite, kakšne so bile te ženske.

(1 točka)

- 4.6. Umetniška dela na slikah od 4.1 do 4.4 pripadajo različnim umetnostnim smerem. K številki slik pripišite ustrezno umetnostno smer.

slika 4.1: _____

slika 4.2: _____

slika 4.3: _____

slika 4.4: _____

(2 točki)

- 4.7. Zapišite ime in priimek slovenskega arhitekta (slika 4.6), ki je na Dunaju ustvaril nekaj svojih pomembnih zgodnjih del.

(1 točka)

5. naloga: Slikarstvo avantgard in modernizma

5.1. Pri delovanju avantgardnih gibanj so pomembno vlogo odigrali manifesti. Razložite njihov pomen.

(1 točka)

5.2. K slikam od 5.1 do 5.4 pripišite ustrezno modernistično ali avantgardno smer.

slika 5.1: _____

slika 5.2: _____

slika 5.3: _____

slika 5.4: _____

(4 točke)

5.3. Naslov slike 5.1 je *Rdeča soba*. Kaj predstavlja izrazno moč te slike? Obkrožite črko pred pravilnim odgovorom.

- A Barva.
- B Geometrija.
- C Simetrija.

(1 točka)

5.4. Na sliki 5.2 je predstavljen tradicionalni motiv v novi tehniki. Imenujte motiv in tehniko.

motiv: _____

tehnika: _____

(2 točki)

5.5. Navedite ime in priimek avtorja dela na sliki 5.3.

_____ (1)

Katere novosti, značilnosti je vpeljal v slikarstvo? Naštejte tri značilnosti.

_____ (3)

Nastanek tega umetniškega dela je navdihnila časopisna novica. Kako se to kaže na sliki?

_____ (1)

Kaj je sporočilo te umetnine?

_____ (1)
(6 točk)

5.6. Likovno delo na sliki 5.4 spada v avantgardno smer, ki poudarja potrebo po prelomu s preteklostjo. Kaj povečuje in slavi ta smer?

_____ (1 točka)

DEL B**6. naloga**

Oglejte si umetniško delo na slikah 6.1, 6.1a in 6.1b ter ga predstavite:

1. Zapišite ime umetnika ali skupine (razen če gre za anonimnega umetnika ali anonimno skupinsko delo), naslov umetniškega dela (pri arhitekturi pa njegovo ime in kraj, kjer stavba stoji), vsaj približen čas nastanka, tehniko ali material, približno velikost in delo slogovno opredelite.
(4 točke)
 2. Razčlenite oblikovne značilnosti dela (oblikovanje telesnosti, oblikovanje prostora (perspektiva), kompozicija, barve, svetloba, tekstura ...; pri kiparstvu in arhitekturi še prostornina, masa, struktura ...) tudi glede na njegove materialne značilnosti in posebnosti v tehnično-obrtni izvedbi.
(3 točke)
 3. Razčlenite vsebinske značilnosti dela (ikonografski motiv, tema, sporočilo ...).
(3 točke)
 4. Navedite okoliščine nastanka umetnine, umetniške vplive in pomen za umetnost.
(3 točke)
 5. Primerjajte delo na slikah 6.1, 6.1a in 6.1b s tistim na slikah 6.2, 6.2a in 6.2b glede na namen, vsebino in obliko. Poudarite tako podobnosti kot razlike.
(4 točke)
 6. Primerjalno opredelite svoj odnos do obeh del.
(2 točki)
 7. Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.
(1 točka)
- Skupaj 20 točk*

Odgovarjajte tako, da navajate elemente naloge v zaporedju, danem v vprašanjih. Besedilo oblikujte v smiselno povezanih povedih. Izogibajte se splošnim opredelitvam. Besedilo naj bo dolgo od 200 do 350 besed (približno 1–3 strani).

7. naloga

Oglejte si umetniško delo na sliki 7.1 in ga predstavite:

1. Zapišite ime umetnika ali skupine (razen če gre za anonimnega umetnika ali anonimno skupinsko delo), naslov umetniškega dela (pri arhitekturi pa njegovo ime in kraj, kjer stavba stoji), vsaj približen čas nastanka, tehniko ali material, približno velikost in delo slogovno opredelite.
(4 točke)
 2. Razčlenite oblikovne značilnosti dela (oblikovanje telesnosti, oblikovanje prostora (perspektiva), kompozicija, barve, svetloba, tekstura ...; pri kiparstvu in arhitekturi še prostornina, masa, struktura ...) tudi glede na njegove materialne značilnosti in posebnosti v tehnično-obrtni izvedbi.
(3 točke)
 3. Razčlenite vsebinske značilnosti dela (ikonografski motiv, tema, sporočilo ...).
(3 točke)
 4. Navedite okoliščine nastanka umetnine, umetniške vplive in pomen za umetnost.
(3 točke)
 5. Primerjajte delo na sliki 7.1 s tistim na sliki 7.2 glede na vsebino, obliko in vplive na njegov nastanek. Poudarite tako podobnosti kot razlike.
(4 točke)
 6. Primerjalno opredelite svoj odnos do obeh del.
(2 točki)
 7. Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.
(1 točka)
- Skupaj 20 točk**

Odgovarjajte tako, da navajate elemente naloge v zaporedju, danem v vprašanjih. Besedilo oblikujte v smiselno povezanih povedih. Izogibajte se splošnim opredelitvam. Besedilo naj bo dolgo od 200 do 350 besed (približno 1–3 strani).

8. naloga

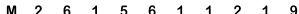
Oglejte si umetniško delo na sliki 8.1 in ga predstavite:

1. Zapišite ime umetnika ali skupine (razen če gre za anonimnega umetnika ali anonimno skupinsko delo), naslov umetniškega dela (pri arhitekturi pa njegovo ime in kraj, kjer stavba stoji), vsaj približen čas nastanka, tehniko ali material, približno velikost in delo slogovno opredelite.
(4 točke)
2. Razčlenite oblikovne značilnosti dela (oblikovanje telesnosti, oblikovanje prostora (perspektiva), kompozicija, barve, svetloba, tekstura ...; pri kiparstvu in arhitekturi še prostornina, masa, struktura ...) tudi glede na njegove materialne značilnosti in posebnosti v tehnično-obrtni izvedbi.
(3 točke)
3. Razčlenite vsebinske značilnosti dela (ikonografski motiv, tema, sporočilo ...).
(3 točke)
4. Navedite okoliščine nastanka umetnine, umetniške vplive in pomen za umetnost.
(3 točke)
5. Primerjajte delo na sliki 8.1 s tistim na sliki 8.2 glede na vsebino, obliko in vplive na njegov nastanek. Poudarite tako podobnosti kot razlike.
(4 točke)
6. Primerjalno opredelite svoj odnos do obeh del.
(2 točki)
7. Kandidat lahko pridobi dodatno točko za celostni vtis besedila.
(1 točka)

Skupaj 20 točk

Odgovarjajte tako, da navajate elemente naloge v zaporedju, danem v vprašanjih. Besedilo oblikujte v smiselno povezanih povedih. Izogibajte se splošnim opredelitvam. Besedilo naj bo dolgo od 200 do 350 besed (približno 1–3 strani).

V sivo polje ne pišite

Številka izbrane naloge: _____

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Slika 1.1: <https://tinyurl.com/gv2elx3>. Pridobljeno: 17. 4. 2023.

Slika 1.2: <https://tinyurl.com/y8hntnrw>. Pridobljeno: 26. 4. 2021.

Slika 1.3: <https://tinyurl.com/y6vkc5zz>. Pridobljeno: 28. 6. 2019.

Slika 1.4: <https://tinyurl.com/2axmhr5n>. Pridobljeno: 22. 4. 2024.

Slika 2.1: <http://www.travlang.com/blog/wp-content/uploads/2010/04/>. Pridobljeno: 5. 5. 2016.

Slika 2.2: H. W. Janson in A. F. Janson, History of Art, Thames and Hudson, London, 1997.

Slika 2.3: S. Bernik idr., Umetnost na Slovenskem, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1998.

Slika 2.4: <http://www.photo-libre.fr/monument/55.jpg>. Pridobljeno: 5. 2. 2015.

Slika 2.5: <https://tinyurl.com/mrydkbtz>. Pridobljeno: 5. 2. 2015.

Slika 3.1: <http://www.harvardartmuseums.org/art/299843>. Pridobljeno: 7. 6. 2013.

Slika 3.2: <https://tinyurl.com/ocy4wbl>. Pridobljeno: 31. 3. 2022.

Slika 3.3: S. Zuffi, One Thousand Years of Painting. An Atlas of Western Painting from 1000 to 2000 a. d., David & Charles, Newton, 2004.

Slika 3.4: S. Sproccati, Vodnik po slikarstvu, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1996.

Slika 3.5: <https://tinyurl.com/yznrz83b>. Pridobljeno: 26. 4. 2021.

Slika 4.1: <http://www.ng-slo.si/>. Pridobljeno: 9. 6. 2013.

Slika 4.2: S. Bernik idr., Umetnost na Slovenskem, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1998.

Slika 4.3: <http://www.ng-slo.si/si/imagelib/zoom/default/ZBIRKE/NGS/NGS1305.jpg>. Pridobljeno: 31. 1. 2018.

Slika 4.4: <https://tinyurl.com/yalstbml>. Pridobljeno: 11. 4. 2022.

Slika 4.5: <https://tinyurl.com/22svlxt8>. Pridobljeno: 14. 10. 2025.

Slika 4.6: <https://tinyurl.com/23cqoun9>. Pridobljeno: 7. 5. 2025.

Slika 5.1: <https://tinyurl.com/ya2qgn3u>. Pridobljeno: 2. 8. 2018.

Slika 5.2: S. Zuffi, One Thousand Years of Painting. An Atlas of Western Painting from 1000 to 2000 a. d., David & Charles, Newton, 2004.

Slika 5.3: več avtorjev, Likovna umetnost, velika ilustrirana enciklopedija, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2012.

Slika 5.4: <http://www.wikipaintings.org/en/>. Pridobljeno: 7. 6. 2013.

Slika 6.1: <https://tinyurl.com/22swz2ve>. Pridobljeno: 7. 5. 2025.

Sliki 6.1a in 6.1b: N. Šumi, Po poti baročnih spomenikov Slovenije, Zavod Republike Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine, Ljubljana, 1992.

Slika 6.2: <https://tinyurl.com/2cprtkwe>. Pridobljeno: 7. 5. 2025.

Slika 6.2a: <https://tinyurl.com/yd54jd3l>. Pridobljeno: 31. 3. 2022.

Slika 6.2b: N. Šumi, Po poti baročnih spomenikov Slovenije, Zavod Republike Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine, Ljubljana, 1992.

Slika 7.1: <https://tinyurl.com/25cvmzlj>. Pridobljeno: 7. 5. 2025.

Slika 7.2: <http://www.ng-slo.si/si/imagelib/zoom/default/ZBIRKE/NGS/NGS0463.jpg>. Pridobljeno: 5. 2. 2015.

Slika 8.1: <https://tinyurl.com/23fp9xml>. Pridobljeno: 7. 5. 2025.

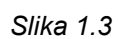
Slika 8.2: <https://tinyurl.com/2d35ttax>. Pridobljeno: 7. 5. 2025.

Prazna stran

Prazna stran

1. naloga: Baročno slikarstvo in kiparstvo

Slika 1.4

2. naloga: Arhitektura 19. stoletja

Slika 2.1

Slika 2.2

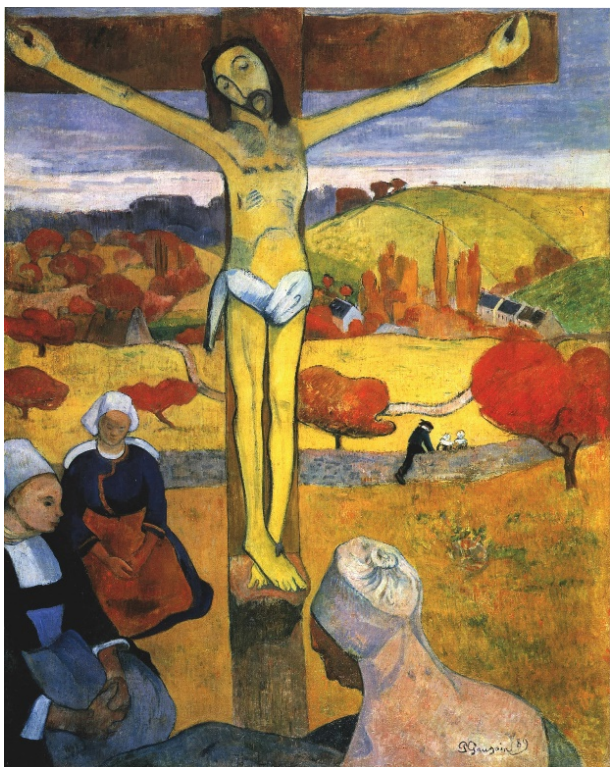
Slika 2.3

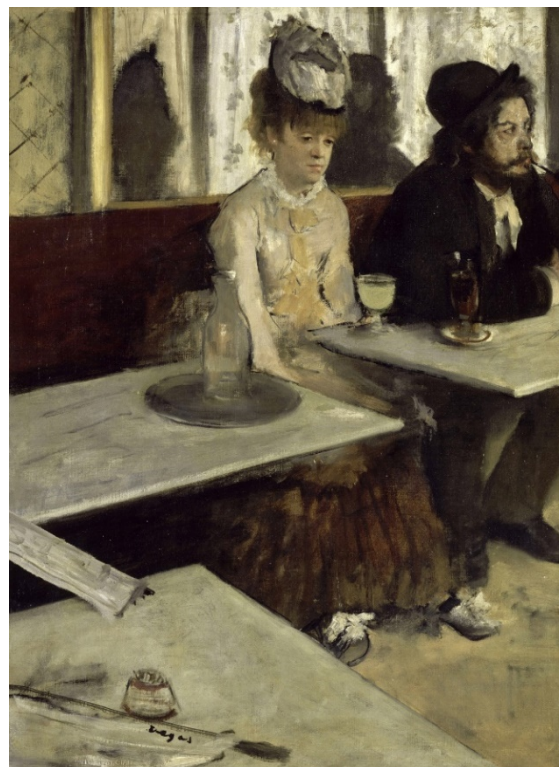
Slika 2.4

Slika 2.5

Slika 3.4

Slika 3.5

4. naloga: Umetnost v času Avstro-Ogrske

Slika 4.1

Slika 4.2

Slika 4.3

Slika 4.4

Slika 4.5

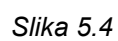
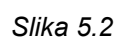

Slika 4.6

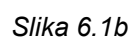
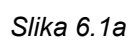
5. naloga: Slikarstvo avantgard in modernizma

Slika 5.1

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

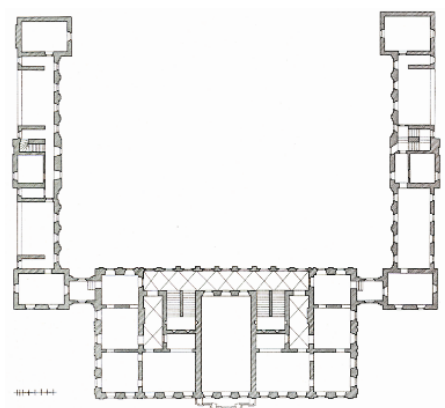

Slika 6.2

Slika 6.2a

Slika 6.2b

7. naloga

Slika 7.1

Slika 7.2

8. naloga

Slika 8.1

Slika 8.2